

SKLEP KOMISIJE**z dne 4. februarja 2014****o španskih tarifah električne energije: odjemalci****Državna pomoč SA.21817 (C 3/07) (ex NN 66/06), ki jo je odobrila Španija***(notificirano pod dokumentarno številko C(2013) 7741)***(Besedilo v španskem jeziku je edino verodostojno)****(Besedilo velja za EGP)**

(2014/456/EU)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim stranem, naj predložijo svoje pripombe v skladu z navedenima določbama ⁽¹⁾, in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

- (1) Družbi Centrica plc in Centrica Energía S.L.U. (v nadaljnjem besedilu skupaj imenovani: Centrica) sta z dopisom z dne 27. aprila 2006 vložili pritožbo na Komisijo glede sistema reguliranih tarif električne energije, ki se je v Španiji izvajal leta 2005.
- (2) Komisija je z dopisom z dne 27. julija 2006 španske organe zaprosila, naj zagotovijo informacije o zgoraj navedenem ukrepu. Komisija je te informacije prejela v dopisu z dne 22. avgusta 2006.
- (3) Zadeva je bila 12. oktobra 2006 evidentirana kot nepriglašena pomoč (zadeva NN 66/06).
- (4) Komisija je z dopisom z dne 9. novembra 2006 španske organe zaprosila za dodatna pojasnila o ukrepu. Španski organi so odgovorili z dopisom z dne 12. decembra 2006.
- (5) Komisija je z dopisom z dne 24. januarja 2007 španske organe obvestila, da se je v zvezi s tem ukrepom odločila začeti postopek iz člena 108(2) Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).
- (6) Odločitev Komisije je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽²⁾. Komisija je zainteresirane strani pozvala, naj predložijo svoje pripombe glede ukrepa.
- (7) Španski organi so svoje pripombe predložili z dopisom z dne 26. februarja 2007.
- (8) Komisija je prejela pripombe, ki so jih predložile naslednje zainteresirane strani: regionalna vlada Galicije (Xunta de Galicia) (dopis z dne 23. marca 2007), Centrica (dopis z dne 26. marca in 3. julija 2007), ACIE – združenje neodvisnih dobaviteljev energije (dopis z dne 26. marca 2007), vlada Asturije (dopis z dne 27. marca 2007), AEGE – združenje energetske intenzivnih uporabnikov (dopis z dne 2. aprila 2007), Asturiana de Zinc – AZSA (dopis z dne 3. aprila 2007), Ferroatlántica – proizvajalec kovin (dopis z dne 3. aprila 2007), Alcoa (dopis z dne 3. aprila 2007), UNESA – špansko elektrogospodarsko združenje (dopis z dne 25. aprila 2007), ENEL Viesgo (dopis z dne 26. aprila 2007), Iberdrola (dopis z dne 26. aprila 2007), Union Fenosa Distribución (dopis z dne 27. aprila 2007), Hidrocantábrico Distribución Eléctrica (dopis z dne 27. aprila 2007) in Endesa Distribución Eléctrica (dopis z dne 27. aprila 2007).

⁽¹⁾ UL C 43, 27.2.2007, str. 9.⁽²⁾ Glej opombo 1.

- (9) Komisija je z dopisoma z dne 15. maja in 6. julija 2007 pripombe zainteresiranih strani sporočila španskim organom, ki jim je bila dana možnost, da se odzovejo; njihove pripombe so bile prejete v dopisu z dne 2. avgusta 2007.
- (10) Nadaljnje informacije so predložili Centrica v dopisih z dne 1. junija 2007, 28. avgusta 2007, 4. februarja 2008 in 1. marca 2008, AEGE v dopisu z dne 21. novembra 2011 in Ferroatlántica v dopisu z dne 5. decembra 2011.
- (11) Komisija je z dopisi z dne 30. julija 2009, 19. marca 2010, 6. oktobra 2011, 12. aprila 2012, 31. avgusta 2012, 4. februarja 2013 in 17. julija 2013 španske organe zaprosila, naj zagotovijo nadaljnja pojasnila o ukrepu. Organi so odgovorili v dopisih z dne 5. oktobra 2009, 26. aprila 2010, 7. decembra 2011, 12. junija 2012, 18. oktobra 2012, 11. februarja 2013 in 4. oktobra 2013.
- (12) Spis je bil 19. aprila 2013 razdeljen na dva dela: na obravnavano zadevo, to je zadevo SA.21817 (C3/07, ex NN 66/06), ki se nanaša na pomoč končnim uporabnikom električne energije, in zadevo SA.36559 (C3a/07, ex NN 66/06), ki se nanaša na pomoč distributerjem električne energije. Ta sklep obravnava le morebitno pomoč končnim uporabnikom električne energije, vključenim na področje uporabe postopka, to je brez gospodinjstev in malih podjetij.

2. PODROBEN OPIS UKREPA

ŠPANSKI ELEKTROENERGETSKI SISTEM LETA 2005

- (13) V zakonodajnem okviru, ki je bil vzpostavljen z zakonom št. 54/1997 z dne 27. novembra 1997 (Ley del Sector Eléctrico, v nadaljnjem besedilu: zakon LSE), veljavnim leta 2005, je bila dobava električne energije končnim uporabnikom po reguliranih tarifah opredeljena kot regulirana dejavnost. Ta naloga je bila distributerjem dodeljena z zakonom.
- (14) Leta 2005 so se lahko vsi končni uporabniki električne energije na španskem trgu odločili, ali se bodo o dobavnih pogodbah dogovarjali z neodvisnimi dobavitelji ali pa jim bo električna energija dobavljena po reguliranih tarifah, ki jih določi država. Na reguliranem trgu je imel vsak končni uporabnik, ki je to zahteval, pravico, da mu je njegov lokalni distributer energijo dobavljal po integralni regulirani tarifi (ceni, ki vključuje vse stroške), tako da sta bila upoštevana njegov profil in obseg porabe. Na prostem trgu so odjemalci plačevali pristojbino za dostop do omrežja, ki je bila prav tako regulirana, poleg tega pa so morali poravnati še stroške dobave energije. Distributerji od dokončanja reforme elektroenergetskega sektorja leta 2009 niso več dobavljali električne energije po integralnih reguliranih tarifah.
- (15) Integralne regulirane tarife in regulirane pristojbine za dostop do omrežja so bile predhodno določene za vse leto, običajno pred koncem leta $N - 1$, vendar jih je bilo mogoče med letom prilagoditi ⁽³⁾. Vendar so bila letna povišanja tarife navzgor omejena ⁽⁴⁾. Načeloma so bile tarife in pristojbine na podlagi napovedi določene zaradi zagotovitve, da bi regulirani prihodki, ki bi izhajali iz njihove uporabe, zadoščali za pokritje vseh reguliranih stroškov elektroenergetskega sistema. Ti regulirani stroški sistema so leta 2005 vključevali stroške dobave energije po integralnih tarifah, stroške nakupa energije iz posebnih shem (obnovljivih virov energije, soprodukcije itd.), stroške prenosa in distribucije, ukrepe za uravnavanje povpraševanja, dodatne stroške proizvodnje električne energije na španskih otokih, podporo za premog, primanjkljaje iz prejšnjih let itd. Nobenih pravil ni bilo za namensko uporabo določene kategorije prihodkov ali njihovega deleža določeni kategoriji stroškov ali njihovem deležu. Posledično prihodki iz pristojbin za dostop do omrežja, na primer, niso bili v celoti ali deloma namenjeni financiranju, na primer, subvencij za električno energijo iz obnovljivih virov ali električno energijo, proizvedeno na španskih otokih.
- (16) Leta 2005 je bilo kar 25 reguliranih tarif za končne uporabnike, ki so bile odvisne od ravni porabe, profila porabe, zadevnega odjemalca in priključne napetosti omrežja. Hkrati se je za končne uporabnike na prostem trgu uporabljalo še devet drugih reguliranih pristojbin za dostop do omrežja, ki so prav tako temeljile na priključni napetosti in drugih značilnostih.
- (17) Španski organi so 30. decembra 2004 določili tarife električne energije za leto 2005 ⁽⁵⁾, ki so ustrezale naslednjim kategorijam uporabnikov:

⁽³⁾ Člen 12(2) zakona LSE je določal, da so se tarife električne energije načeloma določale enkrat letno, vendar jih je bilo mogoče med letom prilagoditi.

⁽⁴⁾ V skladu s členom 8 kraljevega odloka 1432/2002 se povprečna tarifa ni mogla povišati za več kot 1,40 % (glede na prejšnje leto), medtem ko so se lahko posamezne tarife povišale le za delež, ki je bil enak povišanju povprečne tarife: + 0,60 % (skupaj 2 %).

⁽⁵⁾ Kraljevi odlok 2392/2004 z dne 30. decembra 2004 o določitvi tarife električne energije za leto 2005. Uradni list Španije št. 315, str. 42766.

INTEGRALNE TARIFE

Nizka napetost

- 1.0 Moč do 770 kW
- 2.0 Splošno, moč, ki ne presega 15 kW
- 3.0 Splošno
- 4.0 Splošno, dolgotrajen odjem
- B.0 Javna razsvetljava
- R.0 Namakanje v kmetijstvu

Visoka napetost*Splošne tarife*

Kratkotrajen odjem

- 1.1 Splošno, ne nad 36 kV
- 1.2 Splošno, med 36 in 72,5 kV
- 1.3 Splošno, med 72,5 in 145 kV
- 1.4 Splošno, nad 145 kV

Srednji odjem

- 2.1 Ne nad 36 kV
- 2.2 Med 36 in 72,5 kV
- 2.3 Med 72,5 in 145 kV
- 2.4 Nad 145 kV

Dolgotrajen odjem

- 3.1 Ne nad 36 kV
- 3.2 Med 36 in 72,5 kV
- 3.3 Med 72,5 in 145 kV
- 3.4 Nad 145 kV

Pogonske tarife (Tarifas de tracción)

- T.1 Ne nad 36 kV
- T.2 Med 36 in 72,5 kV
- T.3 Med 72,5 in 145 kV

Namakanje v kmetijstvu

- R.1 Ne nad 36 kV
- R.2 Med 36 in 72,5 kV
- R.3 Med 72,5 in 145 kV

*G. Tarife za velike odjemalce (G4)**Tarife za prodajo distributerjem*

- D.1 Ne nad 36 kV
- D.2 Med 36 in 72,5 kV
- D.3 Med 72,5 in 145 kV
- D.4 Nad 145 kV

TARIFE ZA DOSTOP

Nizka napetost

- 2.0 A Redna tarifa za dostop do nizkonapetostnega omrežja
- 2,0 NA Enostavne tarife za dostop do nizkonapetostnega omrežja za dnevni/nočni odjem
- 3.0 A Splošna tarifa za dostop do nizkonapetostnega omrežja

Visoka napetost

- 3.1.A Tarifa za dostop za napetosti, ki ne presegajo 36 kV (moč ne presega 450 kW)
- 6.1 Tarife za dostop za napetosti, ki ne presegajo 36 kV (moč nad 450 kW)
- 6.2 Tarifa za dostop za napetosti, ki presegajo 36 kV in ne presegajo 72,5 kV (moč nad 450 kW)
- 6.3 Tarifa za dostop za napetosti, ki presegajo 72 kV in ne presegajo 145 kV (moč nad 450 kW)
- 6.4 Tarifa za dostop za napetosti nad 145 kV (moč nad 450 kW)
- 6.5 Tarifa za dostop za mednarodne izmenjave
- (18) Integralne regulirane tarife je bilo mogoče razdeliti na komponento, namenjeno pokritju prenosa, distribucije in splošnih stroškov sistema (*pristojbina za dostop do omrežja*), ter komponento, ki je odražala stroške nakupa električne energije na veleprodajnem trgu (*energijski element*). Poleg tega se je sistem popustov na integralne tarife uporabljal za storitve za uravnavanje povpraševanja (npr. odobrene prekinitve dobave električne energije po predhodnem obvestilu ali odjem predvsem v obdobjih manjšega povpraševanja). Španija je od leta 2005 uvedla spremembe v sistemu reguliranih tarif. Zadnja sprememba je bila leta 2013, ko je sprejela nov zakonodajni okvir za elektroenergetski sektor (zakon št. 24/13), ki med drugimi ukrepi vsebuje reformo ureditve maloprodajnih cen. Španija je napovedala, da bo ta novi zakon skupaj z izvedbenimi predpisi pripravljen leta 2014. Spodaj je navedenih nekaj osnovnih integralnih tarif za najnižjo tarifno raven zgoraj navedenih kategorij (tj. tistih, ki ne presegajo 145 kV), ki so veljale od 1. januarja 2005:

*Preglednica 1***Osnovni znesek integralnih reguliranih tarif iz leta 2005**

	A/Element moči	B/Energijski element	Integralna tarifa (A + B)			
	EUR/kW mesečno	EUR/kWh	EUR/MWh			
Nizka napetost						
1.0 Moč < 770 W	0,277110	0,062287	62,67			
3.0 Splošno	1,430269	0,083728	85,71			
4.0 Splošno, dolgotrajen odjem	2,284634	0,076513	79,69			
Visoka napetost						
1.4 Kratkotrajen odjem, splošno > 145 kV	1,759358	0,058412	60,86			
2.4 Srednji odjem, splošno > 145 kV	3,632629	0,053224	58,27			

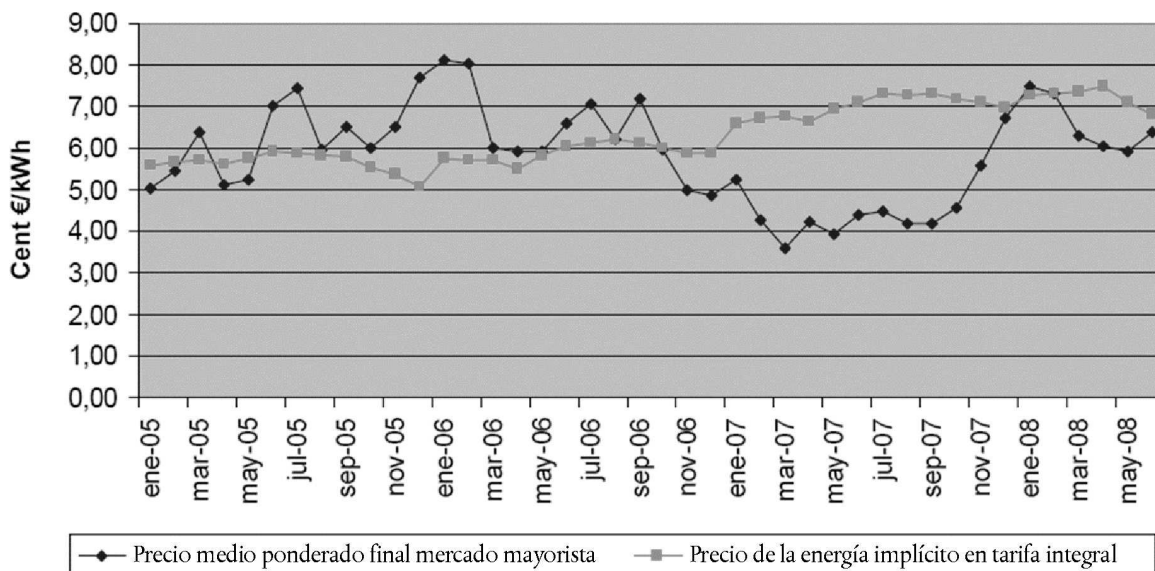
	A/Element moči	B/Energijski element	Integralna tarifa (A + B)			
	EUR/kW mesečno	EUR/kWh	EUR/MWh			
3.4 Dolgotrajen odjem, splošno > 145 kV	9,511921	0,042908	56,12			
G. Veliki odjemalci G4	10,208070	0,011265	25,44			

Vir: Priloga I h kraljevemu odloku št. 2392/2004, izračuni Komisije.

- (19) Španska nacionalna komisija za energijo (*Comisión Nacional de Energía*, v nadaljnjem besedilu: CNE), ki je španski regulator, je navedla, da integralne tarife leta 2005 v povprečju niso odražale vseh stroškov dobave, zlasti ne stroškov nakupa električne energije na veleprodajnem trgu. Kot kaže spodnji graf, so bile implicitne cene iz povprečnih integralnih reguliranih tarif le v petih mesecih, med januarjem in februarjem 2005 in nato znova med aprilom in junijem 2005, pod povprečnimi cenami na veleprodajnem trgu električne energije. Nasprotno pa je bilo med oktobrom 2006 in decembrom 2007 ravno obratno: v tem 14-mesečnem obdobju so povprečne veleprodajne cene strmo padle pod implicitne cene električne energije iz povprečnih integralnih reguliranih tarif, kar pomeni precej večjo razliko, kot je bila zabeležena v sedmih mesecih leta 2005, ko so bile veleprodajne cene višje od cen na podlagi integralnih tarif.

Graf 1

Tehtana povprečna veleprodajna cena v primerjavi z implicitno ceno električne energije iz integralne tarife

Vir: CNE – Poročilo o razvoju konkurence na trgih plina in električne energije. Obdobje 2005–2007, str. 84.

TARIFNI PRIMANJKLJAJ LETA 2005

- (20) V elektroenergetskem sistemu je bil obračun na podlagi dejanskih reguliranih prihodkov in stroškov opravljen enkrat letno. Leta 2005 na ravni, na kateri so bili določene regulirane tarife in pristojbine za dostop do omrežja, ni bilo ustvarjenih dovolj prihodkov, da bi lahko bili v sistem povrnjeni vsi regulirani stroški, ki so bili naknadno dokumentirani za vse leto. S postopkom končnega obračuna za leto 2005, ki ga je na koncu leta opravila CNE, je bil ugotovljen primanjkljaj v znesku 3 811 milijonov EUR. Ni se zgodilo prvič, da je obračunski postopek razkril primanjkljaj, vendar je bil znesek primanjkljaja iz leta 2005 brez primere. V letih 2000, 2001 in 2002 so bili zabeleženi manjši primanjkljaji.

- (21) Vlada je zlasti podcenjevala dejanske stroške nakupa električne energije. Medtem ko se je poraba električne energije pri končnih uporabnikih na reguliranem in prostem trgu leta 2005 razvijala približno tako, kot je bilo napovedano decembra 2004, pa so se leta 2005 veleprodajne cene zaradi vrste nepredvidenih povišanj cen med letom povzdignile na 62,4 EUR/MWh v primerjavi s 35,61 EUR/MWh leta 2004, zaradi česar je povprečna veleprodajna cena leta 2005 znašala 59,47 EUR/MWh. Med razlogi za to povišanje so bili neobičajno suho leto, zaradi katerega se je proizvodnja električne energije v hidroelektrarnah zmanjšala za 55 %, dvig cen nafte, učinek tržne cene emisijskih pravic za CO₂, ki so bile prejete brezplačno v okviru sistema trgovanja z emisijami, in povečano povpraševanje po električni energiji, ki je preseгло rast BDP.
- (22) Še en pomemben dejavnik, ki je prispeval k povišanju splošnih stroškov sistema, je bil visoka raven pomoči za proizvodnjo energije iz obnovljivih virov. Proizvajalci energije iz obnovljivih virov so se lahko zlasti odločili za neposredno udeležbo na veleprodajnem trgu električne energije ali organiziranim trgu („pool“). Leta 2005 je bila ta možnost še posebno privlačna in posledično je na organiziranem trgu sodelovalo več proizvajalcev električne energije iz obnovljivih virov, kot je bilo pričakovano, zaradi česar je imel sistem višje stroške. Poleg tega je neposredna pomoč za stroške električne energije v posebni shemi (obnovljivi viri energije, soprodukcija), ki so bili računovodsko vodeni kot regulirani stroški, leta 2005 znašala 2 701 milijon EUR. Za ponazoritev, stroški prenosa in distribucije v sistemu so leta 2005 znašali 4 410 milijonov EUR.

Mehanizem, sprejet za predfinanciranje primanjkljaja

- (23) Razvoj primanjkljaja ni ostal neopažen. Španski organi so že marca 2005, ko je postalo jasno, da nastaja tarifni primanjkljaj, v členu 24 kraljevega odloka z zakonsko močjo št. 5/2005 ⁽⁶⁾ določili, da naj bi sredstva za premostitev vrzeli med stroški in prihodki elektroenergetskega sistema zagotovilo pet največjih španskih „upravičenih podjetij za oskrbo z električno energijo“, tj. tistih, ki so bila upravičena do nadomestila za nasledle stroške ⁽⁷⁾, na podlagi naslednjih deležev:
- Iberdrola, S.A.: 35,01 %,
 - Unión Eléctrica Fenosa, S.A.: 12,84 %,
 - Hidroeléctrica del Cantábrico; S.A.: 6,08 %,
 - Endesa, S.A.: 44,16 %,
 - Elcogas, S.A.: 1,91 %.
- (24) Z odlokom z zakonsko močjo št. 5/2005 je bilo določeno, da se prihodnji primanjkljaj pripiše zgornjim petim družbam kot negativno stanje na veljavnem depozitnem računu, ki ga CNE uporablja za plačilo nasledlih stroškov tem družbam. To je v praksi pomenilo, da se je od teh družb zahtevalo predplačilo sredstev. Z negativnim stanjem na računu nasledlih stroškov bi nastale pravice do izterjave, kar pomeni pravico družb za oskrbo z električno energijo, da v prihodnje od odjemalcev električne energije izterjajo prihodke. Družbe bi lahko te pravice listinile in prodale na trgu. Pravice do izterjave, dodeljene tem družbam, so imele donos v višini minimalne obrestne mere (3-mesečni Euribor, izračunan kot povprečje mer Euribor za november prejšnjega leta, brez kakršnega koli razmika).

Mehanizem, sprejet za povrnitev primanjkljaja od končnih uporabnikov

- (25) Španski organi so junija 2006 sprejeli odločitev glede ureditev za povrnitev primanjkljaja iz leta 2005 od odjemalcev električne energije prek reguliranih tarif. Španski organi so s kraljevim odlokom št. 809/2006 ⁽⁸⁾ določili, da naj bi primanjkljaj iz leta 2005 (ali, natančneje, pravice do izterjave, dodeljene podjetjem za oskrbo z električno energijo) poplačali odjemalci v štirinajstih letih in pol prek posebne dodatne dajatve, ki se uporablja za integralno tarifo in tarifo dostopa do omrežja. Dodatna dajatev, izračunana kot letni znesek, potreben za linearno povrnitev neto trenutne vrednosti primanjkljaja iz leta 2005 v štirinajstih letih in pol, je bila določena kot 1,378 % integralne tarife in 3,975 % tarife za dostop do omrežja za leto 2006. Veljavna obrestna mera je bila trimesečni Euribor.

⁽⁶⁾ Kraljevi odlok z zakonsko močjo št. 5/2005 z dne 11. marca 2005 o nujnih reformah za pospeševanje produktivnosti in izboljšanje javnega naročanja. Uradni list Španije št. 62, 14.3.2005, str. 8832.

⁽⁷⁾ Nasledli stroški so izgube, ki so jih prvotni dobavitelji električne energije utrpeli zaradi nepovračljivih stroškov naložb, izvedenih pred liberalizacijo. Komisija je z dopisom SG (2001) D/290869 z dne 6. avgusta 2001 odobrila dodelitev kompenzacijske pomoči za pokritje takih izgub, in sicer na podlagi meril, določenih v metodologiji za nasledle stroške (sporočilo Komisije o metodologiji za analiziranje državne pomoči, povezane z nasledlimi stroški). Komisija je s Sklepom SG (2001) D/290553 z dne 25. julija 2001 v zadevi NN 49/99 Španiji odobrila dodelitev kompenzacije za nasledle stroške do leta 2008 za družbe, ki so bile pozvane k predfinanciranju primanjkljaja iz leta 2005.

⁽⁸⁾ Prva dodatna določba kraljevega odloka št. 809/2006 z dne 30. junija 2006 o revidiranju tarife električne energije od 1. julija 2006. Uradni list Španije št. 156, 1.7.2006.

- (26) Ta dodatna dajatev je bila obravnavana kot „poseben namenski prispevek“ (*cuota con destino específico*). Španski organi so določili, da naj bi se prihodki iz prispevka za financiranje primanjkljaja iz leta 2005 zbirali na depozitnem računu, ki ga upravlja CNE. CNE bi nato sredstva prenesla na imetnike pravic do izterjave, tj. na proizvajalce energije, ki so financirali primanjkljaj, ali subjekte, ki so od njih naknadno kupili pravice do izterjave, v skladu z deležem primanjkljaja, ki ga je financiral vsak od njih.

Učinki tarifnega primanjkljaja na španski trg

- (27) Leta 2005 je bilo 37,49 % potreb po električni energiji v Španiji pokritih z nakupom na prostem trgu. Ta količina ustreza sorazmerno majhnemu številu odjemalcev; le 8,5 % odjemalcev je kupovalo energijo na prostem trgu, medtem ko se jih je 91,5 % še naprej odločilo za regulirane tarife (manj kot 97 % leta 2004). Odjemalci visokonapetostne energije (predvsem industrijski odjemalci) so bili glavna kategorija na prostem trgu; 38,9 % jih je izkoristilo svojo možnost in njihovi nakupi so znašali 29 % skupnega odjema električne energije v celinski Španiji leta 2005. Velika večina gospodinjstev in majhnih odjemalcev nizkonapetostne energije, ki bi se lahko od leta 2003 odločili za prosti trg ⁽⁹⁾, je še vedno uporabljala regulirane tarife, vendar se jih je leta 2005 znaten delež prav tako odločil za prosti trg. 31. decembra 2005 je bilo na prostem trgu več kot 2 milijona odjemalcev (v primerjavi z 1,3 milijona leta 2004).
- (28) Vendar je treba cenovno prednost, ki so jo leta 2005 v povprečju zagotavljale regulirane tarife, obravnavati vzporedno z vračanjem odjemalcem na regulirani trg, čeprav z nekaj časovnega zamika. Kot kaže spodnja preglednica 2, se je število odjemalcev na prostem trgu povečevalo skozi vse leto 2005, nato pa je leta 2006 upadlo, tako da se je njihov delež (8,15 %) izenačil z deležem v prvi polovici leta 2005. Podobno se je upad dobave električne energije končnim uporabnikom na prostem trgu, ki je bil decembra 2004 očiten, nadaljeval v prvi četrtini leta 2005. Čeprav se je med junijem in septembrom 2005 znatno ustavil, se je nato nadaljeval decembra 2005 in skozi vse leto 2006.

Preglednica 2

Delež dobavnih lokacij in energije na prostem trgu (kot odstotek skupnega trga) v obdobju 2004–2006

Električna energija	2004				2005				2006			
	Mar	Jun	Sep	Dec	Mar	Jun	Sep	Dec	Mar	Jun	Sep	Dec
Kot % dobavnih lokacij	1,53	2,82	4,21	5,73	7,42	9,42	10,37	10,66	10,20	9,28	8,86	8,15
Kot % energije	29,30	33,60	36,19	33,57	33,15	35,34	41,39	37,41	29,38	27,10	25,74	24,87

Vir: Poročilo CNE „Nota Informativa sobre los suministros de electricidad y gas natural en los mercados liberalizados, actualización 31 de diciembre de 2006“.

- (29) Čeprav je bilo mogoče učinek izgub, ki so jih imeli dobavitelji, začititi sredi leta 2005, ko so se začele veleprodajne cene znatno višati, dobavnih pogodb ni bilo mogoče nemudoma prekiniti. Posledično so bili dobavitelji na prostem trgu, zlasti tisti, ki niso imeli proizvodne zmogljivosti, temveč so morali električno energijo kupovati na veleprodajnem trgu, prisiljeni dati ponudbe, ki so bile nižje od pogojev na prostem trgu in so bile izenačene z regulirano tarifo, kljub možnosti nastanka izgub, ali pa so zaračunavali višje cene, ki so odražale dejanske stroške nakupa električne energije, in s tem izgubljali tržni delež.

⁽⁹⁾ Španija je maloprodajni trg električne energije liberalizirala prej, kot se je to zahtevalo z direktivama o električni energiji iz let 1996 in 2003, ki sta določali časovni okvir za liberalizacijo poslovnih končnih uporabnikov med letoma 1999 in 2004 (tako da se začne z največjimi), medtem ko je bila liberalizacija za segment gospodinjstev obvezna šele od 1. julija 2007.

3. ODLOČITEV O ZAČETKU POSTOPKA NA PODLAGI ČLENA 108(2) PDEU

- (30) Komisija je v odločitvi o začetku formalnega postopka preiskave regulirane tarife, ki so jih plačevale različne kategorije končnih uporabnikov, primerjala z ocenjenimi cenami, ki bi jih morali plačevati na prostem trgu, če teh tarif ne bi bilo. Ocene tržnih cen so bile izračunane na podlagi cene električne energije na veleprodajnem trgu, pristojbin za dostop do omrežja in povprečne trgovske marže, ocenjene na 10 EUR/MWh, kot jo je predložila Centrica.

Preglednica 3

Primerjava cen po kategorijah odjemalcev

Kategorija odjemalcev	Regulirana tarifa (EUR/MWh)	Ocenjena tržna cena (samo veleprodajna cena, plus tarifa za dostop) (EUR/MWh)	Ocenjena tržna cena (+ 10 EUR trgovske marže)
1. Veliki industrijski odjemalci, priključeni na visokonapetostno omrežje (tarifa G4)	23,9	61,17	71,17
2. Veliki industrijski odjemalci s prekinljivo oskrbo	27,0	73,87–76,47	83,87–86,47
3. Odjemalci, priključeni na visokonapetostno omrežje	76,2	81,57	91,57
4. Gospodinjstva	101,2	107,75	117,75
5. Majhni industrijski odjemalci ali storitvena podjetja, priključeni na nizkonapetostno omrežje	103,9	101,07	111,07

Vir: Centrica.

- (31) Ta preglednica je pokazala precejšnjo prednost za prvi dve kategoriji (veliki industrijski odjemalci). Za drugi dve kategoriji končnih uporabnikov je bila primerjava manj prepričljiva, vendar je bilo še vedno mogoče opaziti majhno prednost.
- (32) V odločitvi je bilo ugotovljeno, da je bila ta prednost dodeljena selektivno, saj so umetno ustvarjene nizke regulirane cene dajale prednost podjetjem, ki so kot energetski vir uporabljala električno energijo, pred tistimi, ki so na primer uporabljala plin. Poleg tega je bila selektivnost dejansko in pravno ugotovljena, saj je bila prednost nesorazmerno večja za velike industrijske končne uporabnike, ki so imeli v nekaterih primerih koristi od cen, ki so vključevale vse stroške in predstavljale manj kot polovico energijskega elementa ocenjenih cen na prostem trgu.
- (33) V odločitvi o začetku postopka je bilo navedeno, da je sistem s spodbujanjem končnih uporabnikov k ponovni vrnitvi na regulirani trg verjetno koristil tudi distributerjem, ki so imeli očitno zagotovljeno profitno maržo na svoje regulirane dejavnosti.
- (34) V odločitvi je bilo izraženo tudi mnenje, da je sistem vključeval prenos državnih sredstev, saj doplačilo, uporabljeno za poplačilo primanjkljaja, pomeni davku podobno dajatev, katere iztržek gre skozi španskega regulatorja CNE (javni organ), preden doseže končne upravičence. Ugotovljeno je bilo, da je treba ta sredstva glede na sodno prakso Sodišča na tem področju šteti za državna sredstva.
- (35) Ob upoštevanju, da končni uporabniki delujejo na trgih, ki so na splošno odprti za konkurenco in trgovino znotraj EU, je Komisija v odločitvi o začetku postopka ugotovila, da so bila izpolnjena vsa merila iz člena 107(1) in da je ukrep pomenil državno pomoč v korist končnim uporabnikom.

- (36) Po ugotovitvi, da ni mogoče uporabiti nobenega od odstopanj iz člena 107 PDEU, je bilo v odločitvi o začetku postopka ocenjeno, ali bi lahko dobavo električne energije po reguliranih tarifah šteli za storitev splošnega gospodarskega pomena in tako uporabili odstopanje iz člena 106(2) PDEU. V odločitvi je bilo navedeno, da je v elektroenergetskem sektorju diskrecijska pravica držav članic pri določanju obveznosti javnih storitev omejena z določbami Direktive 2003/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 96/92/ES⁽¹⁰⁾ (v nadaljnjem besedilu: direktiva o električni energiji). Ta direktiva določa obveznost držav članic, da zagotovijo univerzalne storitve (ki vključujejo predvsem pravico do dobave po primernih cenah) le za gospodinjske odjemalce in mala podjetja⁽¹¹⁾. V odločitvi je bilo ugotovljeno, da ob upoštevanju direktive o električni energiji dobave električne energije srednje velikim in velikim podjetjem po reguliranih tarifah v ožjem smislu ne bi mogli škodeti za storitev splošnega gospodarskega pomena.
- (37) Komisija je tako izrazila resne dvome o tem, ali bi se lahko elementi pomoči v reguliranih tarifah, ki so bili uporabljeni za podjetja, ki niso bila mala podjetja, šteli za združljive z notranjim trgom.
- (38) V odločitvi o začetku postopka je bila ugotovljena tudi možnost, da so distributerji električne energije prejeli državno pomoč. Ta del zadeve je predmet ločenega sklepa (zadeva C 3a/07).

4. PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANI

- (39) Komisija je s pozivom k predložitvi pripomb glede odločitve o začetku temeljite preiskave pritegnila številna stališča, ki so jih predložili veliki industrijski odjemalci, distributerji, neodvisni dobavitelji in vlade španskih avtonomnih skupnosti. Tukaj bodo povzete samo pripombe, ki se nanašajo na domnevno državno pomoč v korist končnim uporabnikom električne energije.

PRIPOMBE NEODVISNIH DOBAVITELJEV

- (40) Prejete so bile pripombe družbe Centrica in združenja neodvisnih dobaviteljev energije ACIE. Trditve in ugotovitve se precej ujemajo.

Pripombe družbe Centrica in združenja ACIE

- (41) Družba Centrica se je v svojih pripombah osredotočila predvsem na domnevno prednost, dodeljeno distributerjem električne energije. Vendar podatki in trditve, ki jih je predložila družba, kažejo tudi na zagotovljeno državno pomoč za končne uporabnike električne energije.
- (42) Po mnenju družbe Centrica je soobstoj prostega in reguliranega trga, zlasti pa možnost končnih uporabnikov, da prosto prehajajo med obema, pomenil, da so regulirane tarife delovale kot cenovna referenca ali dejanska zgornja meja cen na prostem trgu. Dobavitelji niso mogli zaračunavati cen, ki bi bile višje od regulirane tarife, če pa bi jih, ne bi pritegnili novih odjemalcev in bi izgubili obstoječe.
- (43) Običajno je cena, ki jo na prostem trgu plačajo končni uporabniki električne energije, sestavljena iz dveh elementov: pristojbine za dostop do omrežja in „elementa dobave“, ki je posledica tržnih mehanizmov in jo pobere maloprodajni dobavitelj. Pri maloprodajnih dobavah je dobičkonosnost odvisna od tega, ali „elementa dobave“, ki ga plača odjemalec, pokrije stroške dobavitelja (tj. stroške nakupa električne energije na veleprodajnem trgu ali stroške lastne proizvodnje v primeru vertikalno povezanega podjetja), in od „trgovske marže“, ki vključuje druge stroške dobave (stroške trženja, informacijske sisteme, obračunavanje itd.) in povračilo na vloženi kapital. Zato je lahko dobavitelj na prostem trgu v zadevnem tržnem segmentu posloval dobičkonosno le v primeru „pozitivne trgovske marže“, tj. razlike med splošnimi stroški, ki jih je imel dobavitelj z oskrbo odjemalca, in regulirano tarifo.

⁽¹⁰⁾ UL L 176, 15.7.2003, str. 37.

⁽¹¹⁾ Člen 3(3) direktive o električni energiji določa: „Države članice zagotovijo, da vsi gospodinjski odjemalci in, kjer po mnenju držav članice to ustreza, mala podjetja (namreč podjetja z manj kot 50 zaposlenimi in z letnim prometom ali letno bilančno vsoto, ki ne presega 10 milijonov EUR), uživajo univerzalne storitve, to je pravico do oskrbe na njihovem območju z električno energijo določene kakovosti po razumnih, lahko in jasno primerljivih ter preglednih cenah. Da bi države članice zagotovile ponudbo univerzalnih storitev, lahko imenujejo dobavitelja zadnje instance.“

- (44) Družba Centrica je obstoj podrejenega konkurenčnega položaja dobaviteljev na prostem trgu podprla z izračuni, ki so pokazali, da leta 2005 ni bilo trgovske marže za nobeno kategorijo odjemalcev ⁽¹²⁾ (ali da so bile morebitne marže z začetka leta med letom odpravljeni). To je pomenilo, da so bile regulirane tarife določene prenizko, da bi se lahko neodvisni dobavitelji dobičkonosno spopadali z njimi. Po navedbah družbe Centrica se za nekatere kategorije končnih uporabnikov (predvsem energetske intenzivne uporabnike tarife G4 in druge velike industrijske odjemalce) ni bilo mogoče potegovati že pred pojavom tarifnega primanjkljaja, saj integralne tarife niso nikoli dopuščale konkurenčnosti. Domnevni podrejeni konkurenčni položaj, ki ga navaja družba Centrica, se je pojavil predvsem pri kategoriji odjemalcev, ki je zajemala storitvena podjetja in mala industrijska podjetja, priključena na nizkonapetostno omrežje, ter segment gospodinjstev.
- (45) Komisija je podatke, ki jih je predložila družba Centrica, predvsem primerjavo med reguliranimi tarifami in ocenjenimi tržnimi cenami, upoštevala pri odločitvi o začetku postopka (glej uvodno izjavo 30 in preglednico 3).
- (46) Družba Centrica meni, da je sistem kršil direktivo o električni energiji, ne samo zaradi diskriminacijskih ureditev glede primanjkljaja (ki so nadomestile izgubo distributerjev, ne pa izgub dobaviteljev), temveč tudi zato, ker je bila odjemalcem odvzeta pravica do preglednih cen in tarif ⁽¹³⁾. Ker je bil del cene za električno energijo, plačljive leta 2005, odložen na prihodnja leta, zaračunane končne cene za odjemalce niso bile pregledne.
- (47) Poleg tega je družba Centrica trdila, da mehanizem za povračilo primanjkljaja ni bil uravnotežen iz dveh razlogov: Prvič, primanjkljaj naj bi poplačali predvsem končni uporabniki nizkonapetostne energije, čeprav so k njegovemu nastanku največ prispevali veliki končni uporabniki visokonapetostne energije. Drugič, od končnih uporabnikov na prostem trgu se je zahtevalo, naj plačajo primanjkljaj, h kateremu niso prispevali.
- (48) Družba Centrica je podprla predhodno stališče Komisije, da so španske ureditve glede primanjkljaja vključevale prenos državnih sredstev. Po njenem mnenju so bila državna sredstva vključena v sklep španske vlade, da proizvajalcem energije omogoča listinjenje njihovih pravic do izterjave.
- (49) Združenje neodvisnih dobaviteljev energije ACIE ocenjuje, da so bili stroški nakupa električne energije, ki so bili podlaga za regulirane tarife leta 2005, 68 % nižji od dejanskih stroškov, ki so jih imeli dobavitelji pri nakupu električne energije na veleprodajnem trgu. Združenje ACIE je poudarilo resne posledice, ki jih je imel primanjkljaj iz leta 2005 na neodvisne dobavitelje. Po trditvah združenja ACIE so imeli dobavitelji na prostem trgu podobne stroške nakupa električne energije kot distributerji. Poleg tega so se morali dejansko prilagoditi ravni integralne tarife, ki jo je vlada določila za vsako kategorijo odjemalcev, saj sicer ne bi mogli pritegniti novih odjemalcev ali zadržati obstoječih. Združenje ACIE zlasti opozarja, da so njegovi člani na začetku leta 2005 sklenili pogodbe na podlagi vladnih napovedi veleprodajnih cen in da so morali pozneje take pogodbe spoštovati, čeprav se je izkazalo, da ne prinašajo dobička. Neodvisni dobavitelji so posledično utrpeli izgube. Družba Centrica ocenjuje, da je leta 2005 utrpela 10 milijonov EUR izgub. Po navedbah združenja ACIE je bilo več dobaviteljev, vključno z družbami Saltea Comercial, Electranorte, CYD Energia in RWE, prisiljenih zapustiti trg.

PRIPOMBE ENERGETSKO INTENZIVNIH UPORABNIKOV

- (50) Energetske intenzivni uporabniki so v postopku sodelovali prek svojega združenja AEGE (Asociación de Empresas con Gran Consumo de Energía). Nekateri (Asturiana de Zinc, Ferroatlántica in Alcoa) so sodelovali tudi posamično. Družba Alcoa je proizvajalka aluminija s tremi tovarnami v Španiji, in sicer v San Cipriánu, La Coruñi in Avilésu, ki so leta 2005 imele koristi od integralne tarife G4 (prekinljiva tarifa, rezervirana za energetske intenzivne uporabnike). Družba Ferroatlántica je proizvajalka aluminijevih in železnih zlitin, ki je imela koristi od tarife za prekinljivo oskrbo 3.4. Družba Asturiana de Zinc je proizvajalka cinka, ki je imela koristi od tarife G4 v svojem obratu v mestu San Juan de Nieva.
- (51) Energetske intenzivni uporabniki v svojih pripombah izpodbijajo ugotovitev Komisije, da industrijske tarife (G4 in druge prekinljive tarife) pomenijo državno pomoč, in trdijo, da tarife niso pomenile gospodarske prednosti, niso vključevale državnih sredstev ter niso vplivale na konkurenco in trgovino med državami članicami.

⁽¹²⁾ Družba Centrica je odjemalce razdelila v pet skupin. Ta razdelitev ne ustreza strukturi reguliranih tarif, objavljeni v odloku o letnih tarifah, kot je naveden v uvodni izjavi 17.

⁽¹³⁾ Glej točki (b) in (c) Priloge A k direktivi o električni energiji.

Brez gospodarske prednosti

- (52) Po mnenju energetske intenzivnih uporabnikov je referenčna vrednost, uporabljena v odločitvi o začetku postopka za ugotavljanje obstoja prednosti, nepravilna. Komisija je industrijske tarife primerjala s povprečno veleprodajno tržno ceno (ceno na organiziranem trgu), ki naj bi predstavljala stroške, ki bi jih ta podjetja plačala na trgu pod običajnimi pogoji. Ker so bile industrijske tarife nižje od cene na organiziranem trgu, je bilo v odločitvi o začetku postopka ugotovljeno, da je bila upravičenec s tarifami dodeljena tudi gospodarska prednost.
- (53) Energetske intenzivni uporabniki trdijo, da gre pri organiziranem trgu za gotovinski trg, na katerem se z električno energijo trguje vsako uro za naslednji dan. Po mnenju energetske intenzivnih uporabnikov ima organizirani trg nekatere pomanjkljivosti, ki vplivajo na njegovo učinkovitost in konkurenčnost. Posledično cene na organiziranem trgu ne odražajo točno mejnih proizvodnih stroškov in s tem stanja popolne konkurence. Veliki končni uporabniki, ki porabijo velike količine električne energije in so pavšalni odjemalci, ne kupujejo na organiziranem trgu, temveč značilno sklepajo dvostranske pogodbe z dobavitelji električne energije. To potrjuje poročilo družbe OMEL iz leta 2005, iz katerega je razvidno, da je le sedem upravičenih uporabnikov kupilo električno energijo neposredno na organiziranem trgu, kar predstavlja 5 % električne energije, s katero se je trgovalo.
- (54) Tudi če bi se lahko evidentirane cene na organiziranem trgu štejele za referenčno vrednost, v nobenem primeru ne bi bilo pravilno uporabiti povprečne veleprodajne cene iz leta 2005, kot je to storila Komisija, saj ta povprečna cena odraža povpraševanje po električni energiji pri dobaviteljih, ki so energijo dobavljali najrazličnejšim končnim uporabnikom, vključno z gospodinjstvi in malimi podjetji. Po mnenju združenja AEGE ter družb Ferroatlántica in Asturiana de Zinc bi za referenčno vrednost ustrezala minimalna cena, evidentirana na organiziranem trgu leta 2005, tj. 18,6 EUR/MWh, saj bi ta cena odražala zelo konkurenčne tržne pogoje na organiziranem trgu (kjer proizvajalci ponujajo električno energijo po ceni, ki je enaka njihovim mejnim stroškom). Veliki industrijski odjemalci niso v primerljivem položaju z drugimi končnimi uporabniki, zlasti gospodinjstvi. Zato povprečna cena na organiziranem trgu ne bi bila primerna referenčna vrednost. Po mnenju družbe Alcoa bi morala Komisija namesto tega izpodbijane tarife primerjati s cenami, o katerih so se dvostransko dogovorili veliki končni uporabniki.
- (55) Družba Alcoa je predložila primer dvostransko dogovorjene tržne cene in navedla, da so imele njene tri tovarne aluminija vedno koristi od tarife G4. Vendar ima družba Alcoa tudi obrat za proizvodnjo aluminija (Alúmina Española), za katerega je bila konec leta 2004 sklenjena dvostranska pogodba z dobaviteljem. Sklenjena je bila za dve leti z možnostjo podaljšanja za dodatno leto. Prve tri tovarne aluminija so enaki pavšalni uporabniki kot obrat Alúmina Española. Vendar zadnjenavedeni porabi precej manj električne energije (0,35 TWh v primerjavi z 1,3 TWh v tovarnah v Avilésu in La Coruñi ter 3,4 TWh v tovarni v San Cipriánu). Povprečna cena, dogovorjena na podlagi te pogodbe, je bila 34,45 EUR/MWh (vključno s stroški jedrskega moratorija, stroški dostopa do omrežja in drugimi dodatnimi stroški). Ta cena je bila dosežena na podlagi konkurenčnega razpisa, pri čemer so se ponudbe dobaviteljev gibale v razponu 5 EUR.
- (56) Po mnenju družbe Alcoa je mogoče razliko med dvostransko dogovorjeno ceno (34,45 EUR/MWh) in tarifo G4 (23,9 EUR/MWh) pojasniti z objektivnimi dejavniki. Za uporabnike tarife G4 zlasti veljajo regulativne omejitve, ki se za dvostranske pogodbe ne uporabljajo, kot so obveznost odjema vse električne energije, pogodbeno dogovorjene po tarifi G4 (ob zagroženih kaznih), zahteva po lastništvu opreme za nadzor napetosti ter zahteva po plačilu v 20 dneh (medtem ko imajo dvostranske pogodbe boljše plačilne roke).
- (57) Družba Alcoa tako ugotavlja, da bi bila hipotetična tržna cena, ki bi veljala za njene tri tovarne aluminija, zaradi visoke ravni porabe v teh tovarnah precej pod 34,45 EUR/MWh. Če bi poleg tega upoštevali povprečno trgovsko maržo 10 EUR/MWh, bi bili neto dobavni stroški obrata za proizvodnjo aluminija 24,25 EUR/MWh, kar je zelo blizu integralni tarifi G4.
- (58) Družba Ferroatlántica je opozorila, da je odločitev o začetku postopka napačno predstavila regulirano tarifo 3.4, ki se je uporabljala leta 2005, saj je popuste napačno vključila v osnovno tarifo in tarifo primerjala s pristojbino, ki je bila desetkrat višja od tiste, ki se je uporabljala (in tiste za zelo velike odjemalce). Družba Ferroatlántica je prav tako predložila dokaze, da je povprečna mesečna tržna cena leta 2004 za terminske pogodbe za dobavo električne energije v letu 2005 znašala 31,68 EUR/MWh, decembra 2004 pa 31,05 EUR/MWh. Iz tega sledi, da bi si neka družba v času določitve reguliranih tarif po navedeni ceni zagotovila osnovno oskrbo z električno energijo v letu 2005. Če se prištejejo še „dodatne storitve“ (3,92 EUR/MWh) in ustrezna tarifa za dostop (1,70 EUR/MWh), bi industrijski uporabnik dobil tržno ceno 36,67 EUR/MWh, kar je nižje od 56,11 EUR/MWh iz tarife 3.4, ki se je uporabljala za energetske intenzivne uporabnike.

- (59) Dejansko so drugi popusti na navedeno tarifo poplačali zmožnost zagotavljanja storitev za uravnavanje povpraševanja in sprejetje teh storitev v dobro sistema. Družba Ferroatlántica glede tega dodaja, da je popust na tarifo odražal različne ponujene storitve, in sicer razlikovanje pri obračunavanju po urah (za nočni odjem in odjem ob koncu tedna), prekinljivost (sprejetje dobave na zahtevo upravljavca omrežja), sezonskost (z osredotočanjem dobave v mesecih z manj povpraševanja) in upravljanje jalove energije. Samo ti popusti, ki so bili spremenljivi in določeni z uredbo iz leta 1995, ne pa raven regulirane tarife, lahko pojasnijo in po mnenju družbe Ferroatlántica utemeljijo nižjo povprečno ceno električne energije, plačano leta 2005.
- (60) Energetsko intenzivni uporabniki izpodbijajo trditev iz odločitve o začetku postopka, da prednost ni bila sorazmerna glede na porabljene količine in da se je povečevala za velike odjemalce. Energetsko intenzivni uporabniki glede tega na primer trdijo, da je sama CNE potrdila, da bi morala biti raven tarife G4 celo nižja. Energetsko intenzivni uporabniki ugotavljajo, da so veliki odjemalci pod tarifo G4 ali 3.4 porabili več tisočkrat več električne energije kot povprečni odjemalci visokonapetostne energije, medtem ko so zanj plačali trikrat manj.
- (61) Poleg tega bi bilo običajno, da veliki odjemalci dobijo pri ceni večji popust na enoto. Energetsko intenzivni uporabniki na podlagi tega trdijo, da je ugotovitev, da so industrijske tarife vključevale prednost, sporna. Opozarjajo, da je vsekakor Komisija tista, ki mora prepričljivo dokazati obstoj take prednosti.
- (62) Družba Alcoa je navedla tudi, da je bila cena, ki jo je sama plačala v Španiji, skoraj enaka povprečni tehtani ceni, ki so jo plačale tovarne aluminija v EU, in celo višja od povprečne tehtane cene, plačane v EGP.

Brez državnih sredstev

- (63) Energetsko intenzivni uporabniki navajajo, da so bili prav sami tisti, ki so plačali industrijske tarife neposredno distributerjem, in to brez sredstev, ki bi jih nadzirala država, in da zato v skladu s sodno prakso *PreussenElektra* taka ureditev ni vključevala državnih sredstev.
- (64) Energetsko intenzivni uporabniki trdijo, da je prišlo do časovnega zamika med določitvijo tarif, kar se je zgodilo konec leta 2004, in sprejetjem mehanizma za povrnitev primanjkljaja, ki bi ga odplačali odjemalci, kar se je zgodilo šele junija 2006. Komisija je v odločitvi o začetku postopka navedla, da so bila vključena državna sredstva, saj je bila uvedba dodatne dajatve na računih uporabnikov opredeljena kot davku podobna dajatev. Energetsko intenzivni uporabniki navajajo, da bi ukrep, ki leta 2005 ni bil pomoč, v primeru sprejetja te hipoteze postal pomoč leta 2006 (naknadno). To bi bilo v nasprotju s temeljnimi načeli EU, kot sta pravna varnost in legitimno pričakovanje. Energetsko intenzivni uporabniki opozarjajo, da je opredelitev ukrepa kot pomoč odvisna izključno od okoliščin, ki so obstajale v času njegovega sprejetja, in ne more biti odvisna od prihodnjih dogodkov, zlasti kadar jih ni mogoče razumno predvideti. Navajajo generalnega pravobranilca Jacobsa v zadevi *Van Calster* ⁽¹⁴⁾: „stanje je treba oceniti na dan prvotne uvedbe pristojbin in ga ni mogoče spremeniti z učinkom za nazaj“.
- (65) Energetsko intenzivni uporabniki navajajo, da regulirane tarife iz leta 2005 v istem letu niso pomenile državne pomoči. Te družbe opozarjajo, da analiza mehanizma financiranja ni pomembna v teh okoliščinah, saj je bil mehanizem uveden šele leta 2006. Ocena načina financiranja bi bila pomembna samo, če bi ukrep od samega začetka pomenil državno pomoč. Ker tarife niso vključevale državne pomoči, energetsko intenzivni uporabniki menijo, da se Komisija pri ugotavljanju nasprotnega ne more opreti na dodatno dajatev.
- (66) Energetsko intenzivni uporabniki dalje navajajo, da je v primeru davku podobnih dajatev način financiranja ukrepa vsekakor pomemben le za oceno državne pomoči, če je dajatev „neločljivo vsebinsko povezana s pomočjo“, tj. če obstaja neposredna in takojšnja povezava med ukrepom in njegovim financiranjem ⁽¹⁵⁾. Energetsko intenzivni uporabniki zanikajo obstoj take povezave, saj je bila dodatna dajatev namenjena pokritju primanjkljaja, nastalega med obračunavanjem reguliranih dejavnosti, ki se niso nanašale le na dobavo električne energije po reguliranih tarifah, temveč tudi na druge stroške sistema. Tako dodatna dajatev ni bila posebej dodeljena za pokritje izgub, ki so izhajale iz dobave po reguliranih tarifah. Drugič, med ravnijo tarif in uporabljenimi dodatno dajatvijo ni bilo nobene neposredne ali posredne povezave, saj je bila tarifa, določena leta 2004, brezpogojna (se ni spreminjala v poznejših letih).

⁽¹⁴⁾ Sklepni predlogi generalnega pravobranilca v združenih zadevah *Van Calster*, C-261/01 in C-262/01, točka 41.

⁽¹⁵⁾ Sodba Sodišča v združenih zadevah *Van Calster*, C-261/01 in C-262/01, prav tam, točki 49 in 50.

- (67) Energetsko intenzivni uporabniki navajajo tudi, da dodatna dajatev ni pomenila davku podobne dajatve ali prelevmana, saj po španskem zakonu ni bila davčna dajatev. Davčni ukrepi se uporabljajo za financiranje javne porabe, medtem ko je bil v tem primeru namen dodatne dajatve pokriti primanjkljaj, ki je nastal zasebnim upravljavcem (distributerjem), ki so izvajali regulirane dejavnosti v okviru elektroenergetskega sistema. V skladu s špansko zakonodajo je mogoče nov davčni ukrep uvesti le z zakonom (in ne s kraljevim odlokom). Poleg tega država nikoli ni lastnica prihodkov iz dodatne dajatve ali nima diskrecijske pravice za razpolaganje s temi prihodki; ta sredstva se prenesejo na depozitni račun, ki ga upravlja CNE, in si jih država ne more prisvojiti. Obračunski postopek je popolnoma samodejen in CNE nima nobene diskrecijske pravice, avtonomije ali nadzora nad namembnostjo ali zneskom sredstev, ki naj bi bila obračunana za različne akterje.
- (68) Po mnenju energetsko intenzivnih uporabnikov je Komisija to prepoznala v svoji odločbi o španskih nasledlih stroških ⁽¹⁶⁾, v kateri je navedla, da „prenos zneskov prek CNE poteka predvsem zaradi računovodstva“, in ni ugotovila, da bi ukrep vključeval državna sredstva.
- (69) Energetsko intenzivni uporabniki navajajo, da je obravnavani položaj enak scenariju „nasledlih stroškov“, saj je vlada v obeh primerih uvedla dodatno dajatev zaradi kompenzacije stalnih stroškov sistema. Tak pristop je bil očitno potrjen tudi v zadevi, v katero je bilo vključeno Združeno kraljestvo ⁽¹⁷⁾.

Brez učinka na konkurenco ali trgovino

- (70) Družbi Asturiana de Zinc in Alcoa trdita, da ukrep glede cene električne energije, porabljene pri proizvodnji teh kovin, zaradi posebnih značilnosti trgov aluminija in cinka ne more vplivati na trgovino EU, saj so kovine borzno blago in njihove cene se na svetovni ravni določajo na Londonski borzi kovin. V teh okoliščinah se nihanja lokalnih proizvodnih stroškov ne prenesejo v razlike v svetovnih cenah.
- (71) Obe družbi navajata, da v EU obstaja vse večji primanjkljaj proizvodnje aluminija in cinka, medtem ko se na povpraševanje vse pogosteje odgovarja z uvozom iz držav, ki niso članice EU.
- (72) Če bi proizvodnja aluminija in cinka v Španiji izginila, je ne bi nadomestil noben nov udeleženec iz EU, saj tovarne (aluminija) v EU že zdaj delajo na pragu zasičenosti in noben nov udeleženec ali obstoječi proizvajalec ne bi imel spodbude za povečanje zmogljivosti, saj so dolgoročne napovedi glede prihodnje razpoložljivosti dostopne električne energije negotove. Primanjkljaj bi lahko tako pokrili le z uvozom.
- (73) Poleg tega družba Alcoa trdi, da tarife ne ogrožajo drugih evropskih proizvajalcev, saj ponujajo električno energijo po ceni, enaki povprečni ceni, ki jo plačujejo drugi proizvajalci aluminija v EU-25.

Čeprav bi prekinljive industrijske tarife pomenile pomoč, bi bila to „obstoječa pomoč“

- (74) Energetsko intenzivni uporabniki trdijo, da so sporne tarife obstajale že pred pristopom Španije k EU.
- (75) Čeprav je bilo poimenovanje „tarifa G4“ uradno uvedeno z ministrskim odlokom z dne 6. marca 1986, je dejansko obstajalo že pred 1. januarjem 1986, tj. datumom pristopa Španije k EU, saj ustreza prejšnji „tarifi dolgotrajnega industrijskega odjema I“, uvedeni z ministrskim odlokom z dne 14. oktobra 1983, tj. pred pristopom Španije. Vsi končni uporabniki električne energije, ki so imeli koristi od industrijske tarife I, so samodejno prešli na tarifo G4, ki je bila dejansko ista tarifa pod novim imenom.
- (76) Ministrski odlok iz leta 1983 je izrecno določal tudi druge prekinljive tarife.
- (77) Poleg tega bi ukrep po mnenju energetsko intenzivnih uporabnikov zaradi izteka desetletnega zastaralnega roka pomenil obstoječo pomoč na podlagi člena 15 Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije ⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁶⁾ Odločba Komisije z dne 25. julija 2001, državna pomoč N 49/99 – Španija. Prehodna ureditev za trg električne energije.

⁽¹⁷⁾ Dopis Komisije Združenemu kraljestvu z dne 27. februarja 2002 (državna pomoč N 661/99).

⁽¹⁸⁾ UL L 83, 27.3.1999, str. 1.

Vračilo bi bilo izključeno na podlagi legitimnih pričakovanj

- (78) Energetsko intenzivni uporabniki navajajo, da bi bilo vračilo tudi ob predpostavki, da tarif ne bi mogli šteti za obstoječo pomoč, izključeno na podlagi načela legitimnega pričakovanja. Skozi vse leto 2005 so bile tarife neposredno plačilo med zasebnimi upravljavci. Uporabniki niso mogli napovedati, da bodo tarife, določene decembra 2004, z vladnim ukrepom, sprejetim junija 2006, postale pomoč. Noben gospodarski subjekt, pa naj bo še tako previden, ni mogel pričakovati te spremembe pravnega položaja. Uporabniki so tako legitimno pričakovali, da njihove tarife niso vključevale državne pomoči.

PRIPOMBE REGIONALNIH VLAD GALICIJE IN ASTURIJE

- (79) Regionalna vlada Galicije glede morebitne pomoči energetsko intenzivnim uporabnikom navaja, da je Komisija napačno uporabila ceno na organiziranem trgu kot nadomestek za tržno ceno, saj energetsko intenzivni uporabniki običajno sklepajo dolgoročne pogodbe pod precej boljšimi pogoji.
- (80) Glede na to, da španski trg še ni bil do konca liberaliziran, zlasti pa regionalna vlada Galicije glede na neobstoj dvostranskih pogodb med proizvajalci in velikimi odjemalci meni, da bi bilo smiselno kot referenčno vrednost uporabiti dejanske stroške, ki so jih proizvajalci plačali za dobavo tem odjemalcem. Druga možnost bi bila, da se referenčna cena pridobi na podlagi strokovne literature (Wilson, 1993⁽¹⁹⁾), in Castro-Rodriguez, 1999⁽²⁰⁾), ob upoštevanju stroškov najbolj učinkovite tehnologije, ki zadovoljuje posebne potrebe energetsko intenzivnih uporabnikov, ali povprečnih stroškov električne energije v različnih urah dneva. Razlika med tako dobljeno referenčno ceno in regulirano tarifo, plačano leta 2005, bi bila tako precej manjša. Regionalna vlada Galicije dalje trdi, da bodo vsi španski uporabniki, vključno z energetsko intenzivnimi, sčasoma poplačali primanjkljaj, ki so ga povzročile nižje tarife, uporabljene leta 2005.
- (81) Poleg tega regionalna vlada Galicije meni, da tarifni sistem, kakršen je bil leta 2005, ni bil pravno selektiven, saj država ni imela namena dodeliti prednosti končnim uporabnikom, temveč je le napačno napovedala tržne trende in cene, ko je leta 2004 določala tarife. Regionalna vlada Galicije prav tako izpodbija ugotovitev, da je sistem vplival na trgovino v EU.
- (82) Pripombe regionalne vlade Asturije so podobne predloženim pripombam španske vlade, na katere se sklicujejo.

PRIPOMBE ŠPANIJE

- (83) Španija meni, da sistem reguliranih tarif iz leta 2005 ni vključeval pomoči niti za končne uporabnike niti za distributerje.

Brez vzročne povezave med ukrepom države in primanjkljajem, pri čemer slednjega ni mogoče pripisati državi

- (84) Španija trdi, da primanjkljaja ni mogoče pripisati državi, saj so ga povzročile nepredvidljive zunanje okoliščine, ne pa preišljen namen države, da subvencionira nekatere dejavnosti.
- (85) Španija navaja, da zakonodaja EU leta 2005 ni preprečevala dobave po reguliranih tarifah, ki jih določi država. Zato je bil regulativni ukrep države pravno veljaven, saj je izražal nacionalno suverenost. Ena od teh posebnih pravic države je v določanju tarif, tako da pričakovani stroški ustrezajo pričakovanemu povpraševanju.
- (86) Španija meni, da je primanjkljaj iz leta 2005 povzročila razlika med vladnimi napovedmi veleprodajnih cen električne energije in dejanskimi cenami, evidentiranimi na organiziranem trgu. Izjemno visoke cene leta 2005 so bile posledica nepredvidljivih razlogov zaradi višje sile.

⁽¹⁹⁾ Wilson, R. (1993), *Nonlinear Pricing*, Oxford University Press.

⁽²⁰⁾ Castro Rodriguez, F. (1999), *Wright tariffs in the Spanish electricity industry, The case of residential consumption*, Utilities Policy, str. 17–31.

- (87) Ker je bil dogodek, ki je povzročil domnevno pomoč, povišanje veleprodajnih cen, ki je bilo večje od napovedanega, domnevne prednosti ni mogoče pripisati nobenemu pravnemu aktu. Tudi če se predpostavlja, da je ta pomoč obstajala (kar ne drži), bi jo povzročile okoliščine, ki niso povezane z namerami države. Obstoj višje sile po mnenju Španije prekinja vzročno povezavo med upravno odločbo, ki določa raven tarif, in konkurenčno prednostjo, ki pomeni državno pomoč. Niti ob predpostavki (ki sicer ne drži), da je bil izpolnjen objektivni pogoj vzročne povezave, ne bi bilo subjektivnega pogoja namernosti (pripisljive odgovornosti) na strani države.

Brez državnih sredstev

- (88) Španija navaja, da tarife niso vključevale javnih sredstev. Prvič, Španija v zvezi s tem trdi, da dodatna dajatev ni „dajatev“ v smislu sodne prakse Sodišča Evropske unije glede davku podobnih dajatev, saj je ni pobrala država in ne ustreza davčnemu prispevku. Po mnenju Španije je dodatna dajatev sestavni del tarife in ji je po naravi podobna. Tarifa je tako zasebna cena.
- (89) Drugič, sredstev ne pobira država in se ne vplačujejo v sklad, ki ga določi država. Tarif ne pobira država, temveč distributerji, zato gre za zasebne cene, ki zagotavljajo pravično plačilo akterjev (kot določa zakon LSE). Niso niti davki niti javne cene. Država ničesar ne plačuje, saj je sistem tisti, ki je določil plačilo na podlagi tržnih sil za neregulirane dejavnosti in na podlagi tarif za dostop, ki jih država določi za regulirane dejavnosti. Ker v takem sistemu ni nobenega bremena za državo, ne bi bila vključena državna sredstva, kot izhaja iz sodne prakse v zadevi *Sloman Neptune* ⁽²¹⁾. Poleg tega se ta sredstva nikoli ne stekajo v državno blagajno, niso navedena v proračunski zakonodaji, računsko sodišče jih ne preverja in od dolžnikov jih ni mogoče izterjati z upravnimi postopki izterjave. Za dolgove do elektroenergetskega sistema se ne uporablja obrestna mera, ki velja za dolgove do države.
- (90) Španija znova poudarja, da ta sredstva upravlja španski regulator CNE, ki deluje izključno kot računovodski posrednik. Opozarja, da je Komisija v odločbi o španskih naslednjih stroških iz leta 2001 (SA NN 49/99) že ugotovila, da „je prenos zneskov prek CNE predvsem računovodski. Sredstva, prenesena v dobro računa na ime CNE nikoli niso postala last tega organa in so bila takoj plačana upravičencem v skladu s predhodno določenim zneskom, ki ga CNE nikakor ne more spreminjati“. Komisija je na podlagi tega premisleka sklenila, da „ni bila v stanju ugotoviti, ali prihodki iz dajatve, določene v okviru sheme naslednjih stroškov, pomenijo državna sredstva“.

Brez prednosti

- (91) Španija se ne strinja s Komisijo, da regulirane tarife dajejo gospodarsko prednost končnim uporabnikom (ali distributerjem).
- (92) Potem ko je Španija znova poudarila, da je primanjkljaj posledica višje sile, pa glede končnih uporabnikov trdi, da primanjkljaj ni prinesel koristi velikim odjemalcem, saj je bil z obrestmi prenesen na tarife za naslednja leta. Zato je domnevna gospodarska prednost, ki izhaja iz nižje cene električne energije, le navidezna, saj odjemalci z obrestmi poplačajo razliko glede na cene na prostem trgu.

Dobava po reguliranih tarifah je storitev splošnega gospodarskega pomena

- (93) Španija navaja, da leta 2005 obstoj reguliranih tarif ni bil v nasprotju z zakonodajo EU, saj je bil rok za odprtje trga vsem odjemalcem, vključno z gospodinjsvi, 1. julij 2007.

⁽²¹⁾ Sodba Sodišča z dne 17. marca 1993 v združenih zadevah C-72/91 in C-73/91, točka 21: „Obravnavani sistem si prek svojega predmeta in splošne strukture ne prizadeva ustvariti prednosti, ki bi pomenila dodatno breme za državo.“

- (94) Španski organi zlasti navajajo, da je dobava električne energije storitev splošnega pomena in da mora država posredovati, da prepreči zlorabe prevladujočega položaja, kar je posledica obstoja enega samega omrežja (naravni monopol).
- (95) Parametri za določitev tarif so bili določeni objektivno in pregledno. Zapleteni regulativni okvir za določanje tarif in postopek poravnave po mnenju Španije kažeta, da je tarifni sistem temeljil na natančni analizi stroškov in prihodkov sistema ter analizi povpraševanja po električni energiji.

Ukrepanje Španije

- (96) Kot je navedeno v uvodnih izjavah 25 in 26, poplačilo primanjkljaja, ustvarjenega leta 2005, poteka v letnih obrokih, z obrestno mero na ravni mere Euribor, in sicer brez kakršnega koli razmika. Španija se je ne glede na svoje pripombe zavezala, da bo za nazaj povišala obrestno mero, zaračunano poslovnim uporabnikom s priklički, ki presegajo 1 kV. Povišanje bo določeno sorazmerno s tem, koliko so k primanjkljaju iz leta 2005 prispevali poslovni uporabniki, ki so predmet tega postopka in katerim se je dobavljalo po integralnih reguliranih tarifah. Izhajalo bo iz uporabe obrestnega razmika do referenčne mere Euribor v višini 65 bazičnih točk, s čimer bo na splošno usklajeno s stopnjo, ki bo za primanjkljaj uporabljena v naslednjih letih.
- (97) Ustrezni znesek bo poslovnim uporabnikom zaračunan tako: glede letnih obrokov za del primanjkljaja iz leta 2005, ki je bil že poplačan, bo uporabljeno enkratno povišanje tarif za dostop; glede zneskov, ki jih je treba še povrniti, pa se bo višja obrestna mera uporabljala neposredno za vsak letni znesek, znova z višjimi tarifami za dostop.

5. PRESOJA UKREPA

OBSTOJ DRŽAVNE POMOČI V SKLADU S ČLENOM 107(1) PDEU

- (98) Ukrep pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, če so izpolnjeni naslednji pogoji: ukrep (a) pomeni gospodarsko prednost za upravičenca; (b) odobri ga država ali je odobren z državnimi sredstvi; (c) je selektiven ter (d) vpliva na trgovino v Skupnosti in lahko izkrivlja konkurenco znotraj EU. Ker morajo biti izpolnjeni vsi navedeni pogoji, bo Komisija omejila svojo presojo na obstoj gospodarske prednosti, dodeljene upravičencem.

Obstoj gospodarske prednosti

- (99) Podjetja uživajo ugodnost v smislu člena 107(1) PDEU, če pridobijo gospodarsko prednost, ki je sicer po tržnih pogojih ne bi mogla pridobiti. V obravnavanem primeru je treba s presojo ugotoviti, tudi ob upoštevanju povračila primanjkljaja elektroenergetskega sistema iz leta 2005, ali je obstajala kakršna koli pozitivna razlika med reguliranimi tarifami, določenimi leta 2005, in tržnimi cenami, ki bi jih morali morebitni upravičenci plačati za kupljeno električno energijo in dobavljene storitve v okviru svoje tarifne ureditve. Vsaka prednost v zvezi s tržnimi pogoji mora biti ugotovljena glede na dejanske tržne cene. Obe zadevi, tj. obstoj pozitivnih razlik – ali njihov neobstoj – med cenami na organiziranem trgu električne energije, tržnimi cenami in reguliranimi tarifami ter povračilo primanjkljaja, sta v nadaljevanju proučeni zaporedno.

Primerjava s povprečnimi cenami organiziranega trga električne energije

- (100) Povprečne cene na organiziranem trgu električne energije kažejo splošne ravni cen na veleprodajnem trgu. Ta povprečna referenčna cena je za vse leto 2005 znašala 59,47 EUR/MWh. Kot je navedeno in ponazorjeno v uvodni izjavi 19 (graf 1), so povprečne veleprodajne cene leta 2005 sedem nezaporednih mesecev presegle implicitne cene električne energije iz integralnih reguliranih tarif, ki so veljale za vse končne uporabnike. Zato se zdi, da je splošna raven tarif, določena z odlokom št. 2392/2004, povzročila pozitivno razliko v korist vseh končnih uporabnikov, ki so se odločili za regulirane tarife, vsaj v večini mesecev leta 2005.

- (101) Vendar v mesečnih obdobjih, krajših od enega leta, te razlike ni bilo v petih mesecih med januarjem in majem 2005. Tako ni bilo nobene prednosti za celoten sistem reguliranih tarif. Poleg tega primerjava med obdobji, daljšimi od enega leta, npr. do 30. decembra 2007, pokaže, da se morebitna akumulirana prednost od junija 2005 več kot izniči z znižanjem povprečnih cen na organiziranem trgu, ki so se marca 2007 močno znižale na 37 EUR/MWh, medtem ko so implicitne cene iz integralnih reguliranih tarif v istem obdobju znašale približno 68 EUR/MWh. Dejansko so bile implicitne cene iz integralnih reguliranih tarif od oktobra 2006 precej višje od cen veleprodajnih cen odjema (glej graf 1). Posledično se lahko koristi in gospodarske prednosti za odjemalce, ki so uporabljali regulirane tarife, če so cene na organiziranem trgu višje od cen električne energije na podlagi reguliranih tarif, izničijo, kadar so cene na organiziranem trgu nižje od implicitnih stroškov električne energije.
- (102) Iz tega sledi, da se za implicitne cene električne energije iz reguliranih tarif, ki so veljale leta 2005, zdi, da leta 2005 v mesečnih obdobjih, krajših od enega leta, in dveletnih obdobjih, ki vključujejo del leta 2005, niso zagotovile prednosti skupini odjemalcev, ki jim je bila energija dobavljena po reguliranih tarifah, če jih primerjamo z veleprodajnimi cenami električne energije na organiziranem trgu. Dejstvo pa je, da prihodki iz pristojbin za dostop in reguliranih tarif, plačanih na področju celotnega elektroenergetskega sistema, niso zadoščali za pokrije reguliranih stroškov sistema leta 2005. Zato je treba proučiti, ali uveljavljeni mehanizem zadošča za zagotovitev povračila primanjkljaja.

Povračilo primanjkljaja elektroenergetskega sistema iz leta 2005

- (103) Kot je navedeno v uvodnih izjavah 15 in 20 do 22 zgoraj, so računi elektroenergetskega sistema leta 2005 zajemali vse regulirane stroške in regulirane prihodke sistema, ne da bi posebnim stroškom pripisali določene prihodke. Na primer, stroški prenosa in distribucije (4 410 milijonov EUR) ali stroški v podporo sproizvodnji in proizvodnji energije iz obnovljivih virov (2 701 milijon EUR) niso bili razdeljeni med regulirane prihodke iz integralnih tarif na reguliranem trgu oziroma prihodke iz reguliranih pristojbin za dostop na prostem trgu ter niso bili financirani na podlagi razlikovanja med tema vrstama prihodkov. Dejansko vsi uporabniki sistema prejemajo dobiček in lahko pričakujejo, da bodo krili stroške v podporo učinkovitim oblikam sproizvodnje in proizvodnje energije iz obnovljivih virov ali storitvam prenosa in distribucije. V tem sistemu nekumulativnih stroškov za vsako tarifo je nemogoče naknadno objektivno porazdeliti stroške med uporabnike na prostem trgu in uporabnike, ki uporabljajo regulirane tarife, ter, v primeru zadnje kategorije, med 25 različnih stopenj tarif, ki so se uporabljale leta 2005. Iz tega sledi, da je primerno proučiti morebitne prednosti primanjkljaja iz leta 2005 za elektroenergetski sistem kot celoto ali njihov neobstoj.
- (104) Španija je v zvezi s tem uveljavila mehanizem za vračilo celotnega primanjkljaja iz leta 2005. To je v skladu z univerzalnostjo računov sistema, uporabljenega v zadevnem obdobju. Pomanjkanje reguliranih prihodkov elektroenergetskega sistema za pokritje stroškov sistema je bilo obravnavano z dodeljevanjem sredstev, zbranih prek „posebnega namenskega prispevka“, določenega s kraljevim odlokom št. 809/2006. Vračilo se je začelo sredi leta 2006, ko je bila uvedena dodatna dajatev za integralno tarifo v višini 1,378 % in tarifo dostopa do omrežja v višini 3,975 %, kar naj bi zagotovilo, da bo v obdobju štirinajstih let in pol, ki se bo končalo leta 2020, povrnjene 3,8 milijarde EUR, k temu pa je treba prišteti še obresti (glej uvodni izjavi 25 in 26 zgoraj).
- (105) Iz tega sledi, da prihodki iz posebnega prispevka, namenjenega financiranju primanjkljaja iz leta 2005, uporabnikom sistema omogočajo, da s precejšnjim časovnim zamikom plačajo račune za električno energijo, skupaj s povišanjem, ki je potrebno za naknadno uravnoteženje računov sistema za leto 2005.
- (106) V teh okoliščinah bi bil edini sporni vidik metode, ki je bila leta 2006 izbrana za poplačilo primanjkljaja elektroenergetskega sistema iz leta 2005 in uravnoteženje računov, nizka obrestna mera, ki se je na začetku uporabljala za letna povračila, in sicer referenčna mera Euribor brez kakršnega koli razmika. Kot je podrobneje opisano v uvodnih izjavah 96 in 97, se je Španija odločila povišati obrestno mero, ki se je uporabljala za poslovne uporabnike, obravnavane v tem postopku. Španija se zavezuje, da bo uporabila obrestni razmik do referenčne mere v višini 65 bazičnih točk.
- (107) S to spremembo ukrepa, prvotno uporabljenega za poplačilo primanjkljaja iz leta 2005, ki izključuje gospodinjstva in mala podjetja, ki so v okviru korekcijskega mehanizma plačevala najvišje regulirane tarife, se izniči vsaka hipotetična prednost, ki bi jo lahko podjetja pridobila zaradi odloga plačil iz leta 2006. Poleg tega uporaba dodatne dajatve na tarifo pomeni, da je skupni povrnjeni znesek za vsako podjetje neposredno sorazmeren z njegovo porabo električne energije. Večja kot je poraba električne energije, višja je dodatna dajatev.

Primerjava s cenami na trgu električne energije

- (108) Drugič, kot so navedle nekatere zainteresirane strani, cene, evidentirane na organiziranem trgu električne energije, niso ustrezne referenčne vrednosti za primerjavo med cenami električne energije, ki so jih plačali veliki odjemalci v okviru reguliranih tarif, in tržnimi cenami. Dejansko iz poročila za leto 2005, ki ga je pripravil upravljavec na trgu električne energije OMEL, izhaja, da je le sedem končnih uporabnikov, ki predstavljajo 5 % povpraševanja, dobivalo električno energijo neposredno z organiziranega trga, v primerjavi z več sto industrijskimi in velikimi poslovnimi uporabniki. Industrijski in drugi veliki odjemalci, zlasti energetske intenzivni odjemalci, pri katerih energija pomeni precejšen delež proizvodnih stroškov (običajno 30–40 % za proizvodnjo aluminija), zahtevajo in dobijo napovedljivo ceno in dobavne pogoje. Ti pogoji so določeni v pogodbah, ki se ne sklepajo za dan vnaprej, temveč za daljše obdobje. Cene, ki se po urah določajo na trgu za dan vnaprej, kot je organiziran trg električne energije, izražajo povprečne tržne cene za dobavitelje, ki oskrbujejo najrazličnejše odjemalce, vključno z gospodinjstvi. Vendar niso ustrezne referenčne vrednosti za določanje cen, ki bi jih morali energetske intenzivni uporabniki na prostem trgu plačati v skladu s pogodbami, ki se ne sklepajo za dan vnaprej, temveč za daljše obdobje. V nasprotju z mnenjem, sporočenim v odločitvi o začetku postopka, je preiskava pokazala, da regulirane tarife, ki so nižje od povprečnih cen na organiziranem trgu, ne pomenijo nujno prednosti pred tržnimi pogoji za industrijske uporabnike, saj cene na organiziranem trgu za večino teh uporabnikov niso tržne cene. S tem povezani dvomi so tako odpravljeni.
- (109) Poleg tega leta 2005 možnost prehoda na prost trg v Španiji ni bila neobrnljiva. Odjemalci so imeli ves čas možnost izbirati med najbolj privlačnimi ponudbami na reguliranem in prostem trgu, kar je pripeljalo do določene stopnje zблиževanja cen. Zdi se, da obrnljivost možnosti dobave nujno pritiska na cene na maloprodajnem trgu v razmerah, ko veleprodajne cene rastejo, kot se je v Španiji dogajalo od aprila 2005, ko pa se položaj obrne, se zgodi nasprotno – cene na prostem trgu se povišajo, da se približajo najvišjim ravnem regulirane tarife.
- (110) Kot je potrdilo združenje neodvisnih dobaviteljev energije (uvodne izjave 42 do 49), so morali dobavitelji na prostem trgu leta 2005 spoštovati svoje pogodbe ali jih enostransko prekiniti, če je bilo to mogoče, ali doseči nov dogovor o cenah in jih prilagoditi navzgor, s čimer so tvegali, da bodo njihovi odjemalci morda prešli na reguliran trg. Izgube iz poslovanja, ki jih zatrjujejo dobavitelji na prostem trgu, kažejo, da so cene na prostem trgu leta 2005, zlasti za enoletne pogodbe, ki so se spoštovale, ostale blizu zadevnim ravnem reguliranih tarif, in da temu primerno regulirane tarife dejansko niso pomenile gospodarske prednosti v primerjavi z dejanskimi cenami na prostem trgu.
- (111) Iz tega torej izhaja, da sta dva hipotetična industrijska uporabnika, od katerih je eden posloval v okviru enoletne pogodbe o dobavi električne energije na prostem trgu od januarja do decembra 2005, drugi pa je v istem obdobju električno energijo odjemal po reguliranih tarifah, če so vse druge okoliščine enake, imela podobne stroške električne energije. Dejansko je bil edini učinek ravni reguliranih tarif na cene na prostem trgu leta 2005 ta, da je bila uporabnikom na prostem trgu dodeljena posredna korist omejitve povišanj cen, celo ob predpostavki, da so bila ta povišanja med letom ali, dolgoročneje, skozi vse leto 2005 pogodbeno mogoča. Dejanska ali potencialna konkurenca med industrijskimi uporabniki, ki so dobivali električno energijo na prostem in reguliranem trgu, ni mogla izkrivljati reguliranih tarif.
- (112) Tretjič, Komisija se je v odločitvi o začetku postopka sklicevala zlasti na nizki ravni reguliranih tarif, tj. 23,9 EUR/MWh in 27,0 EUR/MWh, ki sta se leta 2005 uporabljali za velike industrijske odjemalce (tarifa G4) in velike industrijske odjemalce s prekinljivo dobavo (npr. tarifa 3.4), kot je prikazano v preglednici 3 v uvodni izjavi 30 zgoraj. Kot so opozorile nekatere tretje strani, ravni reguliranih tarif, ki so bile izpodbijane v odločitvi o začetku postopka, niso tarife, temveč povprečne cene po obračunanih popustih. Brez popustov so ravni osnovnih tarif, ki so bile dejansko določene z odlokom št. 2392/2004 in so navedene v preglednici 1, znašale 56,12 EUR/MWh (tarifa 3.4) in 25,44 EUR/MWh (tarifa G4).
- (113) V zvezi s tem je formalni postopek preiskave zagotovil dokaze, da so bile regulirane tarife, ki so veljale za industrijske uporabnike iz odločitve o začetku postopka, na ravni tržnih cen, ki so veljale za vse obdobje med januarjem in decembrom 2005, kot je navedeno spodaj:

- (114) Prvič, predloženi so bili dokazi, da se je za energetske intenzivne uporabnike na prostem trgu leta 2005 uporabljala dvostransko dogovorjena tržna cena 34,45 EUR/MWh (uvodne izjave 55 do 57). Ob trgovski marži, nižji od povprečne marže 10 EUR, ki je bila dodana v odločitvi o začetku formalnega postopka preiskave, ta tržna cena kaže na stroške dobave, ki so blizu 25,44 EUR/MWh najnižje regulirane tarife (G4) (23,9 EUR/MWh povprečne naknadne cene). Če se upoštevajo objektivne razlike, značilne za dobavo po regulirani tarifi, kot so 9,7-krat večji obsegi dobav, naložbe v opremo za nadzor in plačilni roki, ni videti, da bi imeli upravičenci kakršno koli neupravičeno gospodarsko prednost, ker je bila regulirana tarifa nižja.
- (115) Drugič, razpoložljivi dokazi kažejo, da je bilo mogoče decembra 2004 za dobavo med januarjem in decembrom 2005 sklepati enoletne pogodbe za dobavo v času osnovne obremenitve na podlagi terminske tržne cene, tj. 31,05 EUR/MWh. Končna tržna cena (z dodatnimi storitvami in tarifo za dostop), tj. 36,67 EUR/MWh, ki je bila nižja od ustrezne ravni osnovne tarife (tarifa 3.4), je bila na voljo za prekinljive industrijske uporabnike z veliko modulacijo obremenitve (glej uvodne izjave 16, 18 in 58 zgoraj).
- (116) Dodatni popusti, ki so bili na voljo v okviru reguliranih tarif za uravnavanje povpraševanja (npr. modulacija obremenitve, prekinljivost), so omogočali nižje povprečne cene na reguliranem trgu za uporabnike, ki so ponujali navedene storitve ⁽²²⁾. Ti popusti, ki v odločitvi o začetku postopka niso bili posebej obravnavani, so poplačali dragocene storitve pri povpraševanju v omrežju, za katere so bile potrebne prilagoditve, naložbe ali omejitve v komercialnih ali industrijskih procesih. Modulacija obremenitve zahteva izvajanje energetske intenzivnih industrijskih ali komercialnih procesov v obdobjih manjšega povpraševanja, da bi se zmanjšala poraba in napetost v električnem omrežju. Enako so gospodarsko koristne storitve prekinljivosti v omrežju, saj to za zadevnega industrijskega uporabnika pomeni, da lahko upravljavec omrežja s kratkim odpovednim rokom (od nekaj sekund do dveh ur) in za dolgo obdobje (od ene ure do dvanajstih ur) prekine dobavo, kot je bilo v primeru ustreznih reguliranih tarif v Španiji.
- (117) Zakonodaja EU priznava koristi teh storitev v smislu zagotavljanja neprekinjene oskrbe z električno energijo. Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2005/89/ES z dne 18. januarja 2006 o ukrepih za zagotavljanje zanesljivosti oskrbe z električno energijo in naložb v infrastrukturo ⁽²³⁾ od držav članic zahteva, da upoštevajo tehnologije za uravnavanje povpraševanja in sprejemajo ukrepe za odstranjevanje ovir, ki preprečujejo uporabo pogodb z možnostjo prekinitve, da bi ohranili ravnovesje med ponudbo in povpraševanjem. Te storitve dopolnjujejo in lahko celo nadomestijo druga sredstva za regulacijo, ki jih upravljavec omrežja uporablja za zagotovitev, da je povpraševanje po električni energiji iz omrežja v skladu s ponudbo, s čimer se izogne prekinitvam in popolnim izpadom oskrbe, ki družbo in gospodarstvo drago stanejo ter lahko sprožijo sankcije ali odgovornosti.
- (118) Zlasti v primeru Španije so te storitve še posebno dragocene, ker leta 2005 ni bilo pomembnejših zmogljivosti za medsebojno povezovanje z drugimi državami članicami in znatnega prodora nestalne dobave električne energije iz obnovljivih virov energije. Obseg njihove gospodarske vrednosti in stroškov, ki se jim je mogoče izogniti v elektroenergetskem sistemu, je mogoče ponazoriti s stroški, ki jih je imel španski upravljavec omrežja Red Eléctrica de España ob nakupu storitev izravnave. Leta 2005 je družba Red Eléctrica de España v povprečju plačala 65 EUR/MWh za storitve sekundarne regulacije za povečanje energije (zagotavljanje dodatne energije v sistemu za obdobje od 15 sekund do 15 minut zaradi uravnoteženja omrežja); povprečna cena terciarne regulacije za povečanje energije (zagotavljanje dodatne energije v sistemu za obdobje od 15 minut do 2 ur zaradi ponovne vzpostavitve energijske rezerve sekundarne regulacije) je leta 2005 znašala 78 EUR/MWh in segala vse do 600 EUR/MWh ⁽²⁴⁾. Zdi se, da so popusti na ustrezne regulirane tarife (npr. približno 32 EUR/MWh na tarifo 3.4) ekonomsko upravičeni, saj zmanjšujejo povpraševanje in ga premeščajo iz časa največje porabe (modulacija obremenitve).
- (119) Regulirane tarife za uporabnike, priključene na visokonapetostno omrežje (tarifi 1.4 in 2.4), so bile brez takih popustov za ukrepe za uravnavanje povpraševanja precej višje, med 58 in 61 EUR/MWh za osnovno tarifo ter 76,2 EUR/MWh za povprečno dejansko ceno. V primerjavi s terminsko tržno ceno, tj. 31,05 EUR/MWh, ki je bila

⁽²²⁾ Glavni vir, iz katerega so bili pridobljeni podatki, uporabljeni v odločitvi o začetku postopka, je poročilo CNE: „El Consumo Eléctrico en el Mercado Peninsular en el Año 2005“, 25.7.2006, oddelek 2. Za velike industrijske odjemalce (prekinljiv odjem in THP) je v poročilu navedeno, da velika modulacija obremenitve z dobavo v obdobjih manjšega povpraševanja, ki zahteva prilagoditve proizvodnih procesov, omogoča precejšnje popuste na glavno tarifo.

⁽²³⁾ UL L 33, 4.2.2006, str. 22; glej člena 3(3)(c) in 5(2)(b).

⁽²⁴⁾ *El Sistema Eléctrico Español 2005*, str. 54 in 55, Red Eléctrica de España.

na voljo za obdobje od januarja do decembra 2005, ni mogoče šteti, da so bile tržne cene višje od reguliranih tarif, ki so se uporabljale za veliko večino industrijskih in komercialnih uporabnikov z visoko stopnjo porabe.

- (120) Iz tega sledi, da so bile dejanske tržne cene, ki so veljale za dobave električne energije končnim uporabnikom, ki so leta 2005 energijo odjemali po reguliranih tarifah, v skladu z ustreznimi ravnmi reguliranih tarif, čeprav evidentirane cene na organiziranem trgu električne energije niso primerna referenčna vrednost za primerjavo s cenami električne energije, ki so jih plačevali veliki industrijski in komercialni uporabniki.

6. SKLEPNE UGOTOVITVE GLEDE UKREPA

- (121) Komisija glede na zgornje ugotovitve meni, da je bilo dokazano, prvič, da podjetja, ki so električno energijo odjemala po integralno reguliranih tarifah, niso imela koristi zaradi ravni teh tarif in, drugič, ob upoštevanju zaveze Španije za spremembo ukrepa, da bodo obresti za zamudo nekaterih podjetij pri plačilu dela njihovih računov za električno energijo leta 2005 zaračunane po ustrezni stopnji.
- (122) Zato obravnavani ukrep ne pomeni gospodarske prednosti v korist poslovnim uporabnikom. Ker so merila iz člena 107(1) PDEU kumulativna, ni potrebe po proučitvi, ali so izpolnjena druga merila.
- (123) Komisija tako ugotavlja, da sistem reguliranih tarif, ki se je izvajal leta 2005, ob upoštevanju ureditev, ki jih je Španija uveljavila za povrnitev dolga končnih uporabnikov do elektroenergetskega sistema, ni povzročil državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU. Ta ugotovitev se nanaša na stanje in časovno obdobje, zajeto v pritožbi, brez poseganja v katero koli drugo oceno, ki jo lahko Komisija opravi glede ukrepov, ki jih je Španija sprejela po letu 2005 –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Sistem reguliranih tarif, ki ga je Kraljevina Španija izvajala leta 2005, ne pomeni državne pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe o delovanju Evropske unije.

Člen 2

Ta sklep je naslovljen na Kraljevino Španijo.

V Bruslju, 4. februarja 2014

Za Komisijo
Joaquín ALMUNIA
Podpredsednik